

Adroddiad i'r:	Cyngor
Dyddiad y Cyfarfod:	28 Chwefror 2012
Aelod Arwain:	Aelod Arwain – Cyllid ac Effeithlonrwydd
Awdur yr Adroddiad:	y Pennaeth Cyllid ac Asedau
Teitl:	Argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Cynigion Cyfalaf a gafwyd i'w cynnwys yng Nghynllun Cyfalaf 2012/13.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o'r tri phwyllgor craffu, wedi cyfarfod ar nifer o achlysuron dros yr ychydig wythnosau diwethaf i ystyried cynigion a baratowyd gan bob adran.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Cynnwys y prosiectau a ddangosir yn atodiad 1 yng nghynllun cyfalaf 2012/13.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1 Mae setliad cyfalaf Llywodraeth Cymru ar gyfer 2012/13 wedi gostwng 7.8% (£489k) ers 2011/12. Mae hyn yn parhau'r setliadau cyfalaf sâl iawn a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru dros y pum mlynedd ddiwethaf. Yn ogystal â hyn, mae grantiau penodol yn y dyfodol yn debygol o gael eu gosod ar lefel is nag yn y gorffennol.
- 4.2 Gyda'r diffyg buddsoddiad cyfalaf gan Lywodraeth Cymru, yr unig ddewis sydd gan y Cyngor yw dibynnu ar ei adnoddau ei hun i fuddsoddi mewn prosiectau allweddol. Mae hyn yn golygu naill ai gwerthu asedau i gynhyrchu derbyniadau neu ddefnyddio Benthycia Darbodus.
- 4.3 Mae'r Cyngor yn anelu at gael gwared ar nifer o safleoedd dros gyfnod tair blynedd yr adroddiad hwn. Fodd bynnag, mae cael gwared ar asedau'n gallu bod yn broses araf gyda gwerthoedd yn ansicr ac amseru derbyniadau'n anodd ei ragweld. Mae'r amodau economaidd cyfredol hefyd yn ychwanegu risg pellach a byddant yn rhoi pwysau am i lawr ar werthoedd. At ddibenion yr adroddiad hwn, nid oes dim derbyniadau cyfalaf newydd wedi'u tybio a'r unig gyllid a ddyrannwyd yw'r cyllid hwnnw a gafwyd eisoes.

- 4.4 Mae'r Cyngor hefyd yn cynnwys £1m wrth gefn yn y cynllun cyfalaf bob blwyddyn i sicrhau y gall ymdopi ag unrhyw amgylchiadau annisgwyl, ac i sicrhau hefyd y gall ymdrin ag unrhyw broblemau gyda phrosiectau penodol sy'n gorwario. Cytunodd y Cyngor ar £500k ychwanegol wrth gefn ar 15 Tachwedd 2011 i ddarparu ar gyfer unrhyw broblemau posibl a ddylai ddigwydd gyda Datblygiad y Foryd. Ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol, mae unrhyw swm wrth gefn heb ei wario'n cael ei ryddhau'n ôl i gynllun cyfalaf y flwyddyn ganlynol.

Dyma'r cyllid sydd ar gael ar gyfer 2012/13:

Ffynhonnell	Swm £000
Grant Cyfalaf Cyffredinol	1,934
Benthyca â Chymorth Heb ei Neilltuo	3,820
Benthyca Darbodus – Priffyrdd	3,650
Benthyca Darbodus – Adfywio/Ysgolion	4,000
Derbyniadau Cyfalaf	1,059
Swm Wrth Gefn Heb ei Wario a ddygwyd ymlaen	647
Cronfeydd wedi'u Clustnodi	450
Grant Addysg Llywodraeth Cymru	318
Cyfanswm	15,878
Cyllid sydd eisoes wedi'i ymrwymo	5,230
Cyllid sydd ar gael 2012/13	10,648

- 4.5 Mae'r cyllid sydd eisoes wedi'i ymrwymo yn dod o benderfyniadau blaenorol a wnaed gan aelodau ac mae'n cynnwys:

- Cyfalaf wrth gefn £1.5m.
- Grantiau i fusnesau bach a chanolig £30k.
- Cronfa Wrth Gefn Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif - Arian £200k.
- Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif – Benthyca Darbodus £3.0m.
- Datblygiad y Foryd £500k.

- 4.6 Mae'r Cynllun Cyfalaf yn gwario arian ar ddau fath o brosiect. Yn gyntaf, mae prosiectau untro fel ysgol newydd neu ailwampio canolfan hamdden, a'r ail fath o wariant yw 'dyraniad bloc'. Rhaglenni gwaith parhaus yw'r rhain sy'n ymestyn dros nifer o flynyddoedd (na fyddant efallai'n cael eu cwblhau byth) e.e. cynnal a chadw ysgol. Ceir talu am elfennau o'r gwaith hwn o gyllidebau trwsio a chynnal a chadw ond mae rhan sylweddol yn cael ei hariannu drwy'r cynllun cyfalaf.

Argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol

- 4.7 O ystyried bod yr adnoddau cyfalaf sydd ar gael i'r Cyngor yn cael eu torri'n barhaus, mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi cytuno i wahodd cynigion oddi wrth adrannau yn unol â dyraniadau bloc y cytunwyd

arnynt yn flaenorol. Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi adolygu 16 o gynigion dros nifer o gyfarfodydd. Ni ystyriwyd bod angen cymhwysio mecanwaith sgorio'r Cyngor i'r broses adolygu.

4.8 Cyflwynwyd pob cynnig gan bennaeth gwasanaeth. Disgrifir isod rai materion a gododd o'r broses hon:

- Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi nodi y bydd buddsoddiad sylweddol yn ofynnol i symud cynigion ysgolion yr 21^{ain} Ganrif yn eu blaenau dros yr ychydig flynyddoedd nesaf. I gefnogi'r fenter hon, ar 7 Chwefror 2012 cymeradwyodd y Cyngor £200k yn rhan o'r broses cyllideb refeniw i gefnogi rhyw £3.0m o wariant cyfalaf drwy Fenthyca Darbodus. Cydnabyddir nad yw'r gwariant hwn yn debygol o ddigwydd tan 2013/14 o leiaf.
- Gan fod grant o £318k am Addysg gan Lywodraeth Cymru wedi'i gael yn hwyr, ni fu digon o amser i gyflwyno cynigion ar gyfer ei ddefnyddio i'r Grŵp Buddsoddi Strategol. O ystyried bod angen hawlio'r grant erbyn 31 Mawrth 2012, bydd y gwariant cynlluniedig presennol yn 2011/12 yn cael ei ddefnyddio i dynnu'r grant i lawr. Bydd hyn yn rhyddhau £318k i gynllun cyfalaf 2012/13. Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi argymhell bod y swm hwn yn cael ei neilltuo i gefnogi cynigion Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif yn y dyfodol.
- Yn gynharach yn y flwyddyn, cafodd adran y Prifffyrdd grant am halen ychwanegol. Gan nad oedd angen yr halen hwnnw, cafodd y grant ei gadw'n ganolog. Cynigir defnyddio'r arian hwn (£250k) i ariannu rhaglen i wella goleuadau stryd, gan osod tua 1,650 o unedau newydd i gwtogi ar yr ynni a ddefnyddir ac i ryddhau arbedion cyllideb yn y dyfodol.
- Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi ystyried y cynnig Cyfalaf Cymunedol a'r cynnig Arian Cyfatebol Adfywio Strategol ac wedi argymhell eu cyfuno a dod â hwy ynghyd â'r cronfeydd blaenoriaeth newydd a ddyrannwyd yn 2011/12 ac yn 2012/13 i gefnogi gweithgarwch tref a chymuned yn y gyllideb refeniw i greu cronfa strategol fwy sy'n gallu cefnogi cynlluniau tref, adfywio a chymunedau. Yn sgil y cyllid ychwanegol hwn, mae perygl y bydd arian yn cael ei wario mewn modd di-drefn. Mae'n amlwg yn bwysig sicrhau bod y Cyngor yn cael y gwerth gorau posibl o'i fuddsoddiadau. Bydd cynnig ar y ffordd y dylid cydlynu'r cyllid hwn yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau cyn i unrhyw brosiect gael ei ariannu o'r cyllidebau hyn.
- Mae'r cynigion cyfalaf cynnal a chadw ysgolion ac adeiladau heblaw ysgolion yn cynnwys darpariaeth ar gyfer gwaith cynnal a chadw hanfodol fel Gwaredu Asbestos, Gwaith Asesu Risg Tân, y Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd etc. Argymhellir dyrannu £1.725m i Waith Cyfalaf Cynnal a Chadw Ysgolion a £500k i waith cyfalaf cynnal a chadw adeiladau heblaw ysgolion. Argymhellir ymhellach fod y

Penaethiaid Gwasanaeth priodol yn pennu'r union ddyraniadau i'r gwaith penodol sy'n ofynnol, a hynny yn nhrefn eu blaenoriaeth.

4.9 Mae adran y Priffyrdd wedi cael £100k i gefnogi benthyca darbodus yn rhan o'r gyllideb referniw ar gyfer 2012/13. Bydd hyn yn caniatáu tua £1.4m o wariant cyfalaf. Hefyd, mae Llywodraeth Cymru wedi clustnodi £162k o gyllid referniw i Sir Ddinbych i ariannu benthyca darbodus a bydd hyn yn cynhyrchu tua £3.65m o waith cyfalaf Priffyrdd. Mae'r olaf yn amodol ar Lywodraeth Cymru'n cymeradwyo achos busnes. Yn ogystal â hyn, cynigir cefnogi £375k o waith lliniaru llifogydd, ailosod unedau a cholofnau goleuadau stryd sy'n beryglus (£100k) ac £1m mewn dyraniad bloc at atgyweiriadau strwythurol ac eraill, gan gynnwys pontydd. Mae hyn yn rhoi £5.3m o gyfanswm rhaglen cyfalaf Priffyrdd a gynigir ar gyfer 2012/13.

4.10 Mae Atodiad 1 yn dangos y prosiectau a restrir gyda'r cyllid a argymhellir i bob un. Mae pob prosiect sy'n cael ei argymhell i'w gymeradwyo yn cael ei ddangos o dan wahanol golofn yn yr atodiad:

- Benthyca Darbodus Priffyrdd – Hwn yw'r £3.65m o fenthyca darbodus i'w gefnogi o'r gyllideb referniw fel y'i cymeradwywyd gan y Cyngor ar 7 Chwefror 2012.
- Cronfeydd y Cyngor – Cronfeydd yw'r rhain fel grantiau cyffredinol, derbyniadau cyfalaf, a chronfeydd wrth gefn heb eu gwario. Dim ond am flwyddyn y mae'r cyllid hwn.

4.11 Mae aelodaeth y Grŵp Buddsoddi Strategol fel a ganlyn:

- Aelod Cabinet Arwain – Cyllid ac Effeithlonrwydd
- Aelod Cabinet Arwain – Moderneiddio'r Cyngor
- Aelod Cabinet Arwain – Adfywio a Thwristiaeth
- Cynrychiolydd o bob Pwyllgor Craffu
- Cyfarwyddwr Corfforaethol – Adfywio a Thrawsnewid Busnes
- Pennaeth Cyllid ac Asedau
- Pennaeth Cynllunio, Adfywio a Gwasanaethau Rheoleiddio

5. **Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Adolygwyd y prosiectau i sicrhau eu bod yn bodloni amcanion corfforaethol y Cyngor.

6. **Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**

6.1 **Goblygiadau Cost**

Dangosir costau'r cynlluniau yn Atodiad 1. Mae'r atodiad hwn wedi'i esgusodi ar hyn o bryd rhag ei ddatgelu i'r cyhoedd, a hynny yn rhinwedd paragraff 14 o Ran 4 o Atodlen 12A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Bydd y costau Benthyca Darbodus yn cael eu talu drwy gyllideb referniw 2012/13.

6.2 **Goblygiadau Staff/TG/Ystafelloedd**

Mae gofyn i bob prosiect newydd lenwi ffurflen Cynnig Prosiect neu Achos Busnes ac mae unrhyw oblygiadau penodol yn cael eu trafod bryd hynny.

6.3 **Asesu Effaith ar Newid Hinsawdd – Lliniaru ac Addasu:**

Mae prosiectau cyfalaf newydd yn destun craffu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol. Bydd pob achos busnes yn dangos, os yw'n berthnasol, allyriadau tunelli metrig carbon cyn y prosiect ac ar ôl y prosiect, gan nodi felly a yw'r prosiect yn gadarnhaol, yn negyddol neu'n niwtral o ran allyriadau carbon. Hefyd, mae'n angenrheidiol i sicrhau bod prosiectau cyfalaf newydd yn addas ar gyfer y dyfodol a'u bod yn gallu addasu i newid hinsawdd.

Bydd defnyddio mwy/llai o gyfarpar TG yn effeithio ar gostau trydan a chost carbon. Mae carbon a allyrrir o bortffolio eiddo'r Cyngor yn gywerth â mwy na 70% o holl ôl troed carbon y Carbon.

7. **Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?**

7.1 Cyflwynodd y Penaethiaid Gwasanaeth y cynigion. Mae cynrychiolwyr y Cabinet a Phwyllgorau Craffu wedi bod yn rhan o'r broses.

Mae pob aelod wedi cael gwybod am y cynigion, ac mae copïau caled o gynigion wedi'u gosod yn ystafell yr Aelodau a chynigion prosiect ar gael i'w gweld ar gronfa ddata'r Aelodau.

Mae'r Cabinet wedi argymhell cymeradwyo'r cynigion.

7.2 **Datganiad y Prif Swyddog Cyllid**

Mae'n rhaid i'r Cyngor barhau i fuddsoddi'n briodol yn ei asedau. A gwerth real cyllid Llywodraeth Cymru'n dal yn lleihau, gorfodir y Cyngor i ddibynnu mwyfwy ar ei adnoddau ei hun.

8. **Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?**

8.1 **Risgiau cysylltiedig â pheidio â chytuno i'r argymhellion**

Byddai'r risgiau posibl yn cynnwys cynlluniau'n methu â gwneud cynnydd, colli grantiau ac aflonyddu ar wasanaethau. Byddai cyflwr asedau'n parhau i waethygu heb fuddsoddiad ynddynt, a gallai hyn arwain at golli gwasanaethau pwysig.

8.2 **Risg cysylltiedig â chytuno i'r argymhellion**

Mae i bob prosiect cyfalaf ei risg. Fodd bynnag, adolygir pob cynllun gan y Grŵp Buddsoddi Strategol ac mae hefyd yn destun adroddiadau a monitro misol parhaus.

9. **Pŵer i wneud y Penderfyniad**

O dan adran 151 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol wneud trefniadau i weinyddu eu materion ariannol yn briodol.